

Holmens Kanal 7
DK-1060 København K

FORSKNINGSSEKRETARIATET

Danish Research Administration

Den 10. december 1986

Indenrigsministeriet
Christiansborg Slotsplads 1
1218 K.

Efter telefonisk aftale fredag den 5. december har spørgsmål 17 (jf. skrivelse af 27. november 1986 fra Folketingets udvalg angående et etisk råd) været forelagt formanden for Den centrale videnskabetiske komité, professor, overlæge, dr.med. Povl Riis, der udtaler følgende:

Af tidsmæssige årsager hviler efterfølgende besvarelse *ikke* på en drøftelse i Den centrale videnskabetiske komité, men udtrykker alene min personlige opfattelse, som den er formet efter gentagne diskussioner i Den centrale videnskabetiske komité og i de udvalg under De Europæiske Fællesskaber og Europarådet, som jeg deltager i eller er medlem af.

Udtrykket i lovforslaget »at menneskeligt liv tager sin begyndelse på befrugtningstidspunktet« dækker den kendsgerning, at befrugtningen er en *nødvendig*, men ikke *tilstrækkelig* forudsætning for udvikling, og senere fødsel, af et menneskeligt individ.

Livsaspektet af udsagnet har således også været fremført over for menneskelige æg- og sædceller, hvis levende tilstand er en bagved liggende forudsætning.

Hvornår *livet som menneske* tager sin begyndelse, opfattes meget forskelligt, også selv om det arvemæssigt færdigkodede livsanlæg begynder med befrugtningen.

Tidspunktet for det befrugtede ægs implantation i livmoderslimhinden (ca. 1-2 uger) udgør en ny vigtig forudsætning for fosterets udvikling i retning af det levedygtige barn og anvendes derfor som grænse for eventuelle behandlingsforsøg, der tilstræber at fremme fødslen af et sundt barn i arvemæssigt svært belastede familier.

I fosterudviklingens tidligste uger sker en stor frasortering af fostre, som ikke er levedygtige på grund af sådanne uheldige arvekombinationer (»kromosomfejl«), som i den komplicerede sammensmeltning af æg- og sædcellens arvekoder optræder i stort tal, også i familier uden forekomst af svære arvelige sygdomme.

For de fostre, der udvikler sig gennem den resterende periode af svangerskabet, kan ej heller – trods mange forslag hertil – angives en fast grænse, som adskiller det menneskelige anlæg fra det ufødte *menneske*. Blandt de mange forslag, der har været, og stadig bliver, foreslået, er hjernens anlæggelse og udvikling, fosterets grad af menneskelige træk, evnen til overlevelse uden for moderens organisme (en grænse, der som bekendt er rykket stærkt nedad i de senere års teknisk højtstående sundhedsvæsen) etc.

Skal man sammenfatte, hvad mange med indsigt i etik og biologi mener i dag, bliver det følgende: Det befrugtede menneskelige æg er ikke den første levende forudsætning for udvikling af senere menneskeligt liv, men enestående, fordi den arvemæssige kode fastlægges. Implantationen i livmoderen og den efterfølgende frasortering af ikke-levedygtige fostre repræsenterer begge afgørende yderligere forudsætninger for udvikling af et senere menneske. Graden af fosterets menneskeværd tiltager fra dette tidspunkt trinløst indtil fødslen.

Vanskelighederne ved at vælge mellem de mange foreslåede grænser for fosterets overgang til et menneskeligt, om end ufødt, individ har ført til forslag om en tilbagerkning af grænsen til befrugtningsojeblikket. Når